

Monumentnummer*: 522429

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 20 oktober 2003
Kadaster deel/nr 82692/40

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch	Noord-Brabant					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Burgemeester Loeffplein	70 F	F		5211 RX	's-Hertogenbosch		
Burgemeester Loeffplein	70 E	E		5211 RX	's-Hertogenbosch		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
's-Hertogenbosch	H				7699		
's-Hertogenbosch	H				7701		
's-Hertogenbosch	H				7717		

Omschrijving**

Inleiding.

Het ZIEKENHUIS met zusterKLOOSTER en KAPEL is gelegen aan de zuidzijde van het terrein van het Groot Ziekengasthuis. Vanaf 1880 werd de zorg voor de zieken in het Groot Ziekengasthuis verzorgd door de zusters van de Congregatie van Barmhartige Zusters van de Heilige Carolus Borromeus. De bouw van het ziekenhuis annex klooster dateert uit ca. 1915. Het klooster werd opgetrokken in een neo-renaïssancestijl, met elementen van de neogotiek. Het geheel werd ontworpen door de architecten J. Vrijman en Th. J. Klompers. In de naoorlogse periode werd het ziekenhuis/klooster aan de noordzijde uitgebreid met een liftuitbouw en een éénlaags aanbouw met plat dak voor verpleegzalen.

Omschrijving.

Het ziekenhuis annex klooster heeft een samengesteld plattegrond met in het midden een entreepartij met vestibule, aan de westzijde hiervan een L-vormige verpleegafdeling en aan de oostzijde de klooster- en de keukenvleugel. Aan de achterzijde (noordzijde) is in het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

midden een kapel aangebouwd. Het gebouw heeft een samengesteld dak, gedekt met leien. De kapel is voorzien van een wolfdak, gedekt met leien, waarop een dakruiter. In het dakschild boven de voorgevel van het ziekenhuis/klooster dakkapellen met dwarsgeplaatst zadeldakje en T-raam. Geprofileerde bakgoot. De gevels zijn opgetrokken in baksteen met speklagen in gele verblendsteen. Natuurstenen waterlijsten, waaronder friezen in siermetselwerk. Hardstenen vensterdorpels. Onder de goot een tandlijst. Smeedijzeren sierankers. De voorgevel (zuidgevel) bestaat voor twee derde uit een vleugel onder schilddak, aan beide zijden afgesloten door hoekrisalieten met trapgevel en dwarsgeplaatst zadeldak. Boven de meest linkse trapgevel een natuurstenen wapendragende leeuw. Direct links hiervan een driezijdig gesloten, hoger opgetrokken bouwdeel voor het trappenhuis. Geheel links een L-vormige vleugel onder plat, aan de bovenzijde afgesloten door een bakstenen balustrade met overhoeks geplaatste pinakels. De voorgevel is voorzien van getoogde vensters, waarin T-ramen met een drieruits bovenlicht. Ontlastingsbogen met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. In de trapgevels, ter hoogte van de zolderverdieping, kleinere getoogde vensters met T-ramen en bovenlichten met kleine roedenverdeling. In de meest linkse risaliet met trapgevel de hoofdingang van het ziekenhuis bestaande uit een vleugeldeur met panelen en sierroosters. Getoogd bovenlicht en smalle getoogde zijlichten, voorzien van glas-in-lood. Boven de ingang een in glas en ijzer uitgevoerde luifel, met gietijzeren waterspuwers. In de trappenhuisuitbouw getoogde vensters met tweeruits ramen, waarin glas-in-lood. Op begane grondniveau kleine gekoppelde getoogde vensters De L-vormige vleugel aan de westzijde heeft een terugspringende gevelpartij. De vleugel, is voorzien van getoogde vensters met T-ramen. Kleine roedenverdeling in de bovenlichten. Van de oostgevel van het complex is de over twee bouwlagen aangebrachte driezijdige erker zichtbaar, waarin op de eerste verdieping brede vensters met T-ramen en drieruits bovenlichten. In het gevelgedeelte rechts van de erker getoogde vensters met T-ramen en drieruits bovenlichten.

De éénbeukige kapel aan de noordzijde van het ziekenhuis/klooster telt vier traveeën en heeft een 5/8 koorsluiting. In de westelijke en oostelijke gevel is de kapel voorzien van grote spitsboogvensters met maaswerk: de gevel is ter plaatse van de vensters hoger opgetrokken en wordt hier afgesloten door steekcapen met wolfeind. Onder de vensters muurnissen. In de koorafsluiting lancetvensters met glas-in-lood. Aan de westzijde van de kapel gaat de achtergevel van de L-vormige westvleugel ter hoogte van de begane grond grotendeels schuil achter een moderne één laags aanbouw met plat dak met verpleegruimtes. Aan de westzijde van de kapel, in de oksel van de kapel en de L-vormige westvleugel bevindt zich een liftuitbouw. Tegen de achtergevel van de L-vormige westvleugel bevindt zich rechts, ter hoogte van behandelkamers op de eerste verdieping een door een (later aangebrachte) luifel afgedekt balkon met smeedijzeren balkonhek. Zowel de oostelijke zijgevel van de kapel als de achtergevel van het ziekenhuis/klooster gaan op begane grondniveau schuil achter een moderne éénlaags aanbouw met plat dak, waarin onder meer dienstvertrekken. De vertrekken zijn in de achtergevel voorzien van getoogde vensters met T-raam. De achtergevel van de L-vormige vleugel wordt afgesloten door een bakstenen balustrade.

Inwendig toont het ziekenhuis annex klooster in hoofdlijnen nog de oorspronkelijke hoofdopzet: in het midden van het gebouw de entree en vestibule, met schuin hierachter de kapel.

Links van de entree de ziekenzalen, dienstvertrekken en kantoortjes voor het lekenpersoneel, rechts van de entree het kloostergedeelte. Tegen de achtergevel een gang. Direct links van de entree een spreekkamer en de regentenkamer. Links hiervan verpleegruimtes. Rechts van de entree op de begane grond de kamer van moeder overste, een bibliotheek en eetzaal, op de bovenverdieping de slaapkamers van de zusters.

Van het oorspronkelijke interieur resteert nog een aantal elementen. Vestibule met tochtdeur, waarin glas-in-lood. Hierachter wordt de doorgang tussen de hal en achterliggende gang gevormd door een arcade op granieten Toscaanse zuilen. In de hal een bronzen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

reliëf met portret van Dr. A.C.M. van Moorsel (1900-1925). In de gang nog enkele oorspronkelijke tochtdeuren met zij- en bovenlichten. Trappenhuizen, waarin hardstenen steektrappen met smeedijzeren balustrade en houten leuning. Glas-in-loodramen. De kapel heeft een houten tongewelf met steekkappen, dat grotendeels schuil gaat achter een verlaagd plafond. Het koor wordt afgesloten door een bakstenen kruisgewelf. In de meest zuidelijke travee een zangkoor. Hieronder een bakstenen kruisgewelf, rustend op consoles met koolbladdecoratie. Rechts van de kapelingang een marmeren wijwaterbakje.

Waardering.

Het ziekenhuis annex klooster met kapel, behorend bij het Groot Ziekengasthuis, is van algemeen belang. Het ziekenhuis bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaaleconomische en geestelijke ontwikkeling: het ziekenhuis annex klooster vormt als onderdeel van het Groot Ziekengasthuis, waarvan de geschiedenis teruggaat tot de Middeleeuwen, een belangrijke illustratie van de geschiedenis van de met name op de armere bevolking toegespitste medische zorg in 's-Hertogenbosch. Het ziekenhuis annex klooster en de kapel bezit architectuurhistorische waarde door de neorenaissance, respectievelijk neogotische stijl en door de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik. De gebouwen zijn voorts van belang vanwege de plaats die zij innemen in het oeuvre van de Rijksbouwmeester J.A. Vrijman en de architect Th. J. Klompers. Het object heeft ensemblewaarde als onderdeel van het Groot Ziekengasthuiscomplex, dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is. Het object is als voorbeeld van een klooster met aangebouwd ziekenhuis van belang als illustratie van een typologische ontwikkeling.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Ziekenhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument